Додаток
до рішення виконавчого комітету

СХВАЛЕНО
рішення виконавчого комітету
селищної ради
05 листопада 2026 року
№311

ПРОГРАМА
з організації медичної допомоги та протидії туберкульозу в Теофіпольській селищній раді на 2027-2029 роки

1.Паспорт

1.	Ініціатор розроблення Програми	Комунальне некомерційне підприємство «Теофіпольський центр первинної медико-санітарної допомоги» Теофіпольської селищної ради
2.	Розробник Програми	Комунальне некомерційне підприємство «Теофіпольський центр первинної медико-санітарної допомоги» Теофіпольської селищної ради
3.	Співрозробники Програми	-
4.	Відповідальний виконавець Програми	Комунальне некомерційне підприємство «Теофіпольський центр первинної медико-санітарної допомоги» Теофіпольської селищної ради
5.	Учасники Програми	Комунальне некомерційне підприємство «Теофіпольський центр первинної медико-санітарної допомоги» Теофіпольської селищної ради; Теофіпольська селищна рада
6.	Термін реалізації Програми	2027-2029 роки
6.1.	Етапи виконання Програми (для довгострокових програм)	I - 2027 рік. II - 2028 рік. III - 2029 рік.
7.	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Селищний бюджет

8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	3 300 000,00 гривень
	у тому числі:	
8.1.	кошти державного бюджету	
8.2.	коштів обласного бюджету	
8.3.	коштів місцевого бюджету	3 300 000,00 гривень
8.4.	коштів інших джерел не заборонені законодавством	-
9.	Головний розпорядник коштів	Теофіпольська селищна рада

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила епідемію туберкульозу в Україні з 1996 року. Підтримка та фінансування протитуберкульозної роботи спонукає до чітких дій, за допомогою яких можливе збереження життя та здоров'я жителів громади.

Завдання і заходи цієї Програми необхідні для досягнення цільових індикаторів ліквідації туберкульозу до 2035 року, визначених стратегією Всесвітньої організації охорони здоров'я «The End TB», виконання плану заходів щодо реалізації «Стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню на 2024-2026 роки та затвердження операційного плану заходів з її реалізації», затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2024 року № 726-р.

У 2014 році Україна вперше увійшла до п'ятірки країн світу з найвищим показником мультирезистентного туберкульозу. Одними з основних причин високого показника туберкульозу/мультирезистентного туберкульозу в Україні є низька ефективність лікування нових випадків і рецидивів. що є другим найнижчим результатом лікування в Європейському регіоні, та неефективне використання коштів для фінансування заходів з протидії туберкульозу.

Туберкульоз (ТБ) залишається однією з найбільш актуальних проблем охорони здоров'я нашої громади. Реформування системи охорони здоров'я України та впровадження нових Стандартів медичної допомоги «Туберкульоз» перенесли фокус виявлення та амбулаторного лікування пацієнтів з вузькоспеціалізованих диспансерів на рівень первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД).

На сьогодні в діяльності КНП «Теофіпольський ЦПМСД» існує низка критичних проблем, які стримують ефективний контроль над поширенням захворювання:

Недостатній рівень раннього виявлення захворювання. Значна частина випадків туберкульозу виявляється на пізніх стадіях (у тому числі з деструктивними формами), що свідчить про низьку настороженість та недостатнє охоплення прикріпленого населення анкетним скринінгом, особливо серед груп підвищеного ризику (особи з хронічними захворюваннями, цукровим діабетом, імуносупресивними станами, внутрішньо переміщені особи, особи у складних життєвих обставинах).

Складність логістики біологічного матеріалу. Для швидкої діагностики критично важливо досліджувати мокротиння пацієнтів методом молекулярно-генетичного тестування (GeneXpert). Наразі на рівні ЦПМСД є потреба в оптимізації системи збору та щоденного безпечного транспортування зразків до регіональних лабораторій вторинного/третинного рівня.

Ризик відриву пацієнтів від лікування на амбулаторному етапі. Після виписки пацієнтів із фтизіатричного стаціонару на амбулаторне доліковування під нагляд сімейного лікаря постає проблема прихильності до терапії. Тривалий курс лікування (від декількох місяців до року) часто призводить до того, що пацієнти самовільно припиняють прийом препаратів. Це спричиняє розвиток небезпечного мультирезистентного туберкульозу (МР-ТБ), який потребує значно дорожчого та тривалішого лікування.

Необхідність посилення інфекційного контролю. Оскільки пацієнти з кашлем та невиявленим ТБ найперше звертаються до амбулаторій сімейного лікаря, існує постійний ризик внутрішньолікарняного зараження медичного персоналу та інших відвідувачів. Фізичні та інженерні заходи інфекційного контролю (розділення потоків пацієнтів, вентиляція, забезпечення якісними респіраторами класу FFP2/FFP3) потребують систематичного оновлення та дофінансування.

3. Визначення мети Програми

Метою Програми є стабілізація рівня захворюваності, зниження рівня смертності та підвищення ефективності лікування хворих на чутливий туберкульоз, хіміорезистентний туберкульоз, ко-інфекцію – туберкульоз та ВІЛ-інфекцію/СНІД, забезпечення доступності населення до якісних послуг з профілактики, діагностики і лікування туберкульозу.

4. Перелік завдань, заходів Програми

Для досягнення поставленої мети КНП «Теофіпольський ЦПМСД» реалізує комплекс заходів, розподілених за чотирма ключовими завданнями:

Завдання 1. Оптимізація раннього виявлення та діагностики туберкульозу на первинній ланці.

Впровадження обов'язкового скринінгу: Організація 100% анкетного скринінгу серед дорослих та дітей, які звертаються до сімейних лікарів, із особливим фокусом на групи підвищеного ТБ-ризику.

Удосконалення ТБ-логістики: Забезпечення умов для швидкого збору біоматеріалу та нагородження безперебійної системи безкоштовного транспортування мокротиння до регіональної ТБ-лабораторії (для тестів GeneXpert ultra).

Контроль за обстеженням контактних осіб: Своєчасне виявлення, облік та залучення до діагностики (а за потреби — до профілактичного лікування) осіб, які перебували у близькому контакті з бактеріовиділювачами.

Завдання 2. Забезпечення прихильності пацієнтів до амбулаторного лікування та медичного супроводу.

Впровадження цифрового ДОТ-контролю: Масштабування дистанційного контролю за прийомом ліків (відео-ДОТ через спеціальні мобільні додатки чи месенджери) пацієнтами.

Взаємодія із соціальними службами та НУО: Організація доставки протитуберкульозних препаратів додому для маломобільних пацієнтів, залучення неурядових організацій для надання психосоціальної підтримки (соціальний супровід, мотиваційні набори).

Моніторинг безпеки лікування: Організація регулярного забору біохімічних аналізів крові та ЕКГ-моніторингу безпосередньо в амбулаторіях для раннього виявлення побічних реакцій на ТБ-препарати.

Завдання 3. Організація та підтримання належного інфекційного контролю за туберкульозом у закладі.

Розділення потоків відвідувачів: Впровадження системи ефективного триажу (сортування) пацієнтів з симптомами кашлю на етапі реєстратури або входу в амбулаторію.

Інженерний контроль: Оновлення та обслуговування систем вентиляції, закупівля та встановлення бактерицидних УФ-випромінювачів екранованого типу в зонах очікування та кабінетах прийому.

Захист персоналу: Забезпечення медичних працівників сертифікованими респіраторами класу захисту FFP2/FFP3, проведення щорічних навчань правил їх індивідуального тестування (Fit-test).

Завдання 4. Інформаційно-просвітницька робота серед населення

Проведення інформаційних кампаній: Проведення круглих столів, лекцій у навчальних закладах та публікація роз'яснювальних матеріалів на офіційних ресурсах КНП «Теофіпольський ЦПМСД» до Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом.

Виконання Програми також дасть змогу створити належні відповідні умови надання якісної, своєчасної первинної медичної допомоги для сільського населення, що проживає на території громади, або відноситься до неї та обслуговується медичними пунктами тимчасового базування, забезпечити населення медичною допомогою за місцем проживання.

5. Фінансове забезпечення виконання Програми

Фінансування Програми планується здійснювати за рахунок коштів селищного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством України.

Напрями діяльності та заходи Програми наведено в додатку 1 до Програми.

Ресурсне забезпечення Програми наведено в додатку 2 до Програми.

6. Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть змогу досягти поставлених цілей, сприяючи тим самим досягненню мети глобальної стратегії Всесвітньої організації охорони здоров'я «Покласти край туберкульозу» - зупинити епідемію туберкульозу.

Реалізація Програми також дасть змогу забезпечити:

стовідсотковий доступ до безперервної діагностики туберкульозу шляхом закупівлі витратних матеріалів, в тому числі для молекулярно-генетичних методів;

тестування на медикаментозну чутливість до протитуберкульозних препаратів 100 відсотків хворих на легеневий туберкульоз;

Соціально-медичний ефект від реалізації Програми:

Зниження рівня захворюваності на туберкульоз та зменшення смертності від нього серед мешканців громади.

Підвищення рівня виявлення хвороби на ранніх (незаразних та деструктивних) стадіях, що зупинить поширення інфекції в побуті та громадських місцях.

Запобігання виникненню мультирезистентного туберкульозу (МР-ТБ) завдяки забезпеченню безперервного амбулаторного лікування пацієнтів під контролем сімейних лікарів.

Зменшення стигматизації пацієнтів та створення комфортних умов лікування без тривалої ізоляції від сімей та роботи .

Створення безпечних умов перебування пацієнтів та праці медичного персоналу в амбулаторіях КНП «Теофіпольський ЦПМСД».

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Виконання заходів і завдань Програми здійснює комунальне некомерційне підприємство «Теофіпольський центр первинної медико - санітарної допомоги» Теофіпольської селищної ради.

Контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів спрямованих на забезпечення виконання заходів Програми, здійснює Теофіпольська селищна рада.

Головний лікар комунального некомерційного підприємства «Теофіпольський центр первинної медико-санітарної допомоги» Теофіпольської селищної ради **Ірина ЯКОВЛЄВА**